

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

หลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending)

ชรินทร์ เพชรไทย

รองผู้อำนวยการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

Pain point

ลูกหนี้ไม่ได้รับข้อมูลสำคัญประกอบการตัดสินใจ
อย่างถูกต้องครบถ้วน ถูกเวลา และถูกช่องทาง

ผลิตภัณฑ์อาจยังไม่เหมาะสมกับกลุ่มเปราะบาง
และกระตุ้นให้ก่อหนี้เกินควร

เจ้าหน้าที่ไม่ได้พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้
โดยคำนึงถึง residual income ของลูกหนี้

ยังไม่มีมาตรฐานการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้
จึงอาจได้รับการช่วยเหลือที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

Intended outcome

ผู้ให้บริการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม
ตลอดวงจรหนี้

- การตัดสินใจของลูกหนี้อยู่บนข้อมูลที่ถูกต้อง
ครบถ้วน ลูกหนี้ไม่ถูกกระตุ้นให้ก่อหนี้เกินพอดี
- ลูกหนี้เป็นหนี้เมื่อจำเป็นและกู้ยืมตรง
วัตถุประสงค์
- ลูกหนี้ที่มีปัญหาชำระหนี้ หรือเป็นหนี้เรื้อรัง
ได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
- คู่คุ้มครองสิทธิลูกหนี้ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น

การแก้หนี้ครัวเรือนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องแก้ไข

“ทำครบวงจร ทำถูกหลักการ และต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน”

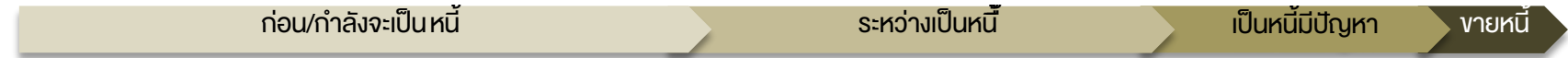
มาตรการที่ผ่านมาและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อาจยังไม่เพียงพอให้ระดับหนี้ครัวเรือนลดลงต่ำกว่าระดับที่ต้องเฝ้าระวัง (80%)

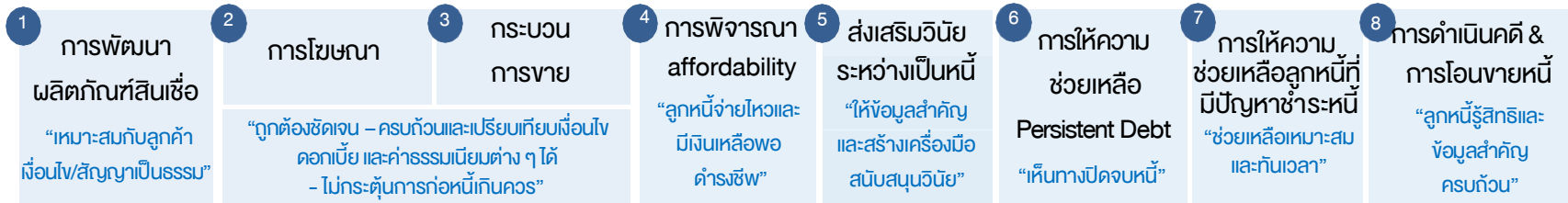
Intended Outcome : ผู้ให้บริการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมตลอดวงจรหนี้

ขอบเขตการบังคับใช้ : ลูกหนี้รายย่อยของ สง. และบริษัทในกลุ่มธุรกิจฯ SFIs** Non-bank และ บบส.
(สำหรับการแก้หนี้ที่มีปัญหา การดำเนินคดีและการโอนหนี้ บังคับใช้เพิ่มเติมกับลูกหนี้ SMEs)

กรอบหลักการ RL ต้องดำเนินการบริหารจัดการที่เหมาะสม

Nudge “ให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมลูกหนี้ให้มีวินัยทางการเงิน”

**อยู่ระหว่างขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ผู้ให้บริการ

สถาบันการเงิน และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ¹

ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
(รวม Title loan และ Digital P-loan)

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

บริษัทบริหารสินทรัพย์

ผู้ให้บริการที่รับซื้อ/รับโอนลูกหนี้ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในด้านการแก้หนี้ที่มีปัญหา
(เฉพาะการติดตามทวงถามหนี้) และ ด้านการดำเนินคดีและการโอนขายหนี้

ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ

ผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อย ผู้ให้บริการปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์ทั้งหมด ที่กำหนดในประกาศ

ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ SMEs ผู้ให้บริการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้าน
การให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้และด้านการ
ดำเนินการตามกฎหมายและการโอนขาย ลูกหนี้ไปยังเจ้าหนี้รายอื่น

ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ Corporate สนับสนุนให้ผู้ให้บริการปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์ที่กำหนดใน ประกาศฉบับนี้
โดยปรับใช้ตามความเหมาะสม

¹ อยู่ระหว่างขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

“เหมาะสมกับลูกค้า เงื่อนไข/สัญญาเป็นธรรม”

การพัฒนาผลิตภัณฑ์
สินเชื่อที่เหมาะสม กับ
ลูกค้า

- พัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์สินเชื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถในการชำระหนี้คืนของลูกค้า รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขและรูปแบบการผ่อนชำระหนี้ที่สอดคล้องกับรายได้หรือกระแสเงินสดที่นำมาชำระหนี้ โดยไม่กระตุ้นให้ลูกค้าก่อหนี้เกินควร
- ควรผลักดันให้การกำหนดอัตราดอกเบี้ยสอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้าหรือกลุ่มลูกค้าและลักษณะสินเชื่อ (risk-based pricing)

การบริหารความเสี่ยง
ด้านสินเชื่อ และ
หลักประกัน

- ผู้ให้บริการต้องบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อโดยไม่สร้างภาระต่อลูกค้าจนเกินสมควร
- เมื่อลูกหนี้ได้ชำระหนี้อย่างครบถ้วนแล้ว ผู้ให้บริการต้องคืนหลักประกัน (รวมเล่มทะเบียน) ให้แก่ลูกหนี้ ภายใน 10 วันทำการ และกรณี refinance ผู้ให้บริการต้องดำเนินการไถ่ถอนหลักประกันให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันทำการ

การกำหนดเงื่อนไข
สัญญาที่เป็นธรรม

- ไม่คิดดอกเบี้ยยกเว้นสำหรับผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อยทุกประเภท โดยเฉพาะบัญชี overdraft
- ไม่กำหนดให้การเบิกใช้สินเชื่อทันทีที่ได้รับอนุมัติ เป็นเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ โดยลูกค้าต้องมีสิทธิเลือกช่วงเวลาในการเบิกใช้สินเชื่อดังกล่าวได้ตามความต้องการ
- กรณีลูกค้าผิดนัดชำระหนี้ และผู้ให้บริการใช้สิทธิตามกฎหมายในการหักเงินในบัญชีเงินฝากเพื่อนำมาชำระหนี้ ผู้ให้บริการต้องเหลือเงินในบัญชีเงินฝากเพียงพอให้ลูกหนี้ดำรงชีพ*

*ยกเว้นกรณีที่ผู้ให้บริการมีบัญชีเงินฝากของลูกค้านี้เป็นหลักประกัน หรือลูกหนี้แจ้งความประสงค์ หักบัญชีอัตโนมัติเมื่อครบกำหนดชำระสินเชื่อ

- หลีกเลี่ยงการออกแบบผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่มีการจ่ายงวดแรกเฉพาะดอกเบี้ยเพื่อ
จูงใจลูกค้า หรือ จ่ายชำระงวดสุดท้ายเป็นก้อนใหญ่ (balloon payment) ยกเว้น
เป็นกรณีที่มีการสอดคล้องกับกระแสเงินสดของลูกค้า และได้ผ่านการประเมิน
ความสามารถในการชำระหนี้แล้ว
- การเสนอให้ลูกค้าทำประกันชีวิต เพื่อป้องกันความเสี่ยงเพิ่มเติม ผู้ให้บริการต้อง
คำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับลูกค้า
- ผู้ให้บริการต้องไม่บังคับให้ลูกค้าทำประกันวินาศภัยใหม่เพิ่มเติมโดยไม่จำเป็น เช่น
กรณี รีไฟแนนซ์ที่ยังมีสัญญาคุ้มครองเดิมอยู่ ต้องไม่บังคับลูกค้าทำประกันใหม่

“ข้อมูลถูกต้องชัดเจน - ครบถ้วนและเปรียบเทียบได้ - ไม่กระตุ้นการก่อกวนเกินควร”

หลัก กม	“ถูกต้องและชัดเจน”	“ครบถ้วนและเปรียบเทียบได้”	“ไม่กระตุ้นการก่อกวนเกินควร”				
ปัญหา	<p>บัตรกดเงินสดให้คุณพร้อมใช้ อัตราดอกเบี้ยพิเศษ <u>0.5% ต่อปี* นาน 50 วัน</u></p> <p>ไม่บอกว่าเป็นยอดใช้จ่ายรายการแรกเท่านั้น</p>	<p>กู้เงินล้าน ผ่อนเหมือนละพิน</p> <p>แสดงแต่ยอดผ่อนต่องวด</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1367 372 1603 478">“Brandname ของมินต้องมี อยากได้ ต้องได้”</td> <td data-bbox="1603 372 1860 478">“ไม่ดูเครดิต ก็กู้ได้”</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1367 489 1603 565">“รสนิยมสูงก็ทามา”</td> <td data-bbox="1603 489 1860 565">“กู้เงินเรื่องง่ายๆ”</td> </tr> </table>	“Brandname ของมินต้องมี อยากได้ ต้องได้”	“ไม่ดูเครดิต ก็กู้ได้”	“รสนิยมสูงก็ทามา”	“กู้เงินเรื่องง่ายๆ”
“Brandname ของมินต้องมี อยากได้ ต้องได้”	“ไม่ดูเครดิต ก็กู้ได้”						
“รสนิยมสูงก็ทามา”	“กู้เงินเรื่องง่ายๆ”						
หลักเกณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> ต้องแจ้งข้อมูลที่สำคัญ เข้าใจง่าย ไม่บิดเบือน หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ เพื่อให้ลูกค้าได้รับสารที่ถูกต้องและชัดเจน สำหรับกรณีการโฆษณาดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมเพื่อจูงใจลูกค้า ผู้ให้บริการต้องแสดงเงื่อนไขที่สำคัญอย่างครบถ้วนในสื่อชั้นเดียวกัน 	<ul style="list-style-type: none"> แสดงอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (effective rate) ต่อปี เป็นช่วงระหว่างอัตราดอกเบี้ย min – max อย่างชัดเจน หากเป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัวให้แสดงคำเตือนว่า “อัตราดอกเบี้ยลอยตัวสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้” หากแสดงข้อมูลยอดผ่อนชำระเพื่อจูงใจลูกค้า เช่น ผ่อนเหมือนละ 10 บาทต่อวัน ต้องแสดงสมมติฐานการคำนวณ ได้แก่ เงินต้น อัตราดอกเบี้ย จำนวนดอกเบี้ยทั้งสัญญา ค่างวด และระยะเวลาผ่อนชำระคืน เช่น เงินต้น 10,000 บาท ดอกเบี้ย 25% ดอกเบี้ยทั้งสัญญา 7,200 บาท ค่างวด 300 บาทต่อเดือน ผ่อนนาน 5 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> ห้ามกระตุ้นให้ก่อกวนเกินควร และส่งเสริมวินัยทางการเงิน <ul style="list-style-type: none"> ห้ามทำกิจกรรมส่งเสริมการขายที่ไร้รางวัลหรือของขวัญก่อนการอนุมัติสินเชื่อ *สิ้นเชื้อรายย่อย ให้แสดงคำเตือน “กู้อะไรที่จำเป็นและชำระคืนไหว” บัตรเครดิต ให้แสดงคำเตือน ใช้เท่าที่จำเป็นและชำระคืนได้ตามกำหนด จะดีไม่เสียดอกเบี้ย (min%-max%) 				

ตัวอย่างการแสดงผลอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงแบบลอยตัว เป็นขั้นบันได

	เดือนที่ 1-12	เดือนที่ 13-24	เดือนที่ 25-48	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ตลอดอายุสัญญา
สัญญาที่มีอัตรา ดอกเบี้ยต่ำสุด	9%	12%	15%	11.3%
สัญญาที่มีอัตรา ดอกเบี้ยสูงสุด	18%	21%	24%	18.4%

- กรณีสินเชื่อบ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงแบบลอยตัว ในลักษณะขั้นบันได: อัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่าง 5.9% – 7.5%*

* สมมติฐานการคำนวณมาจากอัตราดอกเบี้ย MRR ณ วันที่ 2 ส.ค. 67 = 7% ทั้งนี้ “อัตราดอกเบี้ยลอยตัวสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้” รายละเอียดการคำนวณเพิ่มเติมดูได้ที่เว็บไซต์ www.....com

ตัวอย่าง การแสดงรายละเอียดสมมติฐานและตัวอย่างการคำนวณในเว็บไซต์

อัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ยอดสินเชื่อ 3 ล้านบาท อายุสัญญา 10 ปี อัตราดอกเบี้ย MRR ณ วันที่ 2 ส.ค. 67 = 7%

	เดือนที่ 1-6	เดือนที่ 7-12	เดือนที่ 13-24	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ตลอดอายุสัญญา
สัญญาที่มีอัตรา ดอกเบี้ยต่ำสุด	3%	MRR-2% = 5%	MRR-1% = 6%	5.9%
สัญญาที่มีอัตรา ดอกเบี้ยสูงสุด	3%	MRR-1% = 6%	MRR+1% = 8%	7.5%

ทั้งนี้ “อัตราดอกเบี้ยลอยตัวสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้”

“ลูกหนี้ได้รับข้อมูลสำคัญครบถ้วนและสอดคล้องวัตถุประสงค์”

เสนอขายผลิตภัณฑ์สินเชื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือลักษณะ
ความต้องการในการใช้เงินของลูกค้า
เช่น วัตถุประสงค์เพื่อการอุปโภคบริโภคหรือเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ
ลูกค้าประสงค์จะได้รับสินเชื่อที่เป็นสภาพคล่องชั่วคราวหรือระยะยาว

เสนอขายโดยไม่กระตุ้นให้ลูกค้าก่อนนี้เกินควร พร้อมให้ข้อมูลเพิ่มเติม
เช่น คำเตือน อัตราดอกเบี้ย min-max วิธีการชำระหนี้ก่อนกำหนดและ
วิธีการตัดชำระหนี้ ผลที่เกิดขึ้นจากการผิดนัด

ผู้ให้บริการต้องแจ้งผู้ค้าประกันถึงสิทธิและขอบเขตความรับผิดชอบ
ตามข้อสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ก่อนผู้ค้าประกันลงนามในสัญญา

- ต้องมีการกำหนดโครงสร้างจ่ายผลตอบแทน ผู้ให้บริการต้องกำหนดโครงสร้างการจ่ายค่าตอบแทน ทั้งรายกลุ่มและบุคคล + เงินรางวัลจูงใจ รวมถึงมาตรการตัดเตือน และลงโทษ สำหรับพนักงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการบริการลูกค้า รวมถึงผู้บริหารที่มีหน้าที่ควบคุมดูแล
- การเสนองายผลิตภัณฑ์ ต้องเพิ่มการแจ้งเตือน
  1. หากผิดนัดชำระหนี้ดอกเบี้ยจะเป็นเท่าไร
  2. ค่าธรรมเนียมติดตามทวงถามหนี้
  3. การหักกลบบลหนี้กับบัญชีเงินฝาก (หากมี)
  4. การโอนขายหนี้ การบอกเลิกสัญญา การดำเนินคดีตามกฎหมาย

“ลูกหนี้จ่ายไหวและมีเงินเหลือพอดำรงชีพ”

การประเมิน affordability *

- ต้องประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำ รวมถึงผู้กู้ร่วม (หากมี) ทั้งในขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อใหม่และการอนุมัติเพิ่มวงเงินสินเชื่อ โดยต้องไม่คำนึงถึงบุริมสิทธิในการตัดชำระหนี้ และห้ามนำจำนวนเงินที่จะได้รับชำระหนี้จากการบังคับหลักประกันหรือทรัพย์สินอื่นที่นำมาเป็นหลักประกันมาพิจารณาด้วย
- ต้องพิจารณาให้ลูกค้ำมีเงินเหลือสุทธิ (residual income) เพียงพอต่อการดำรงชีพ ภายหลังจากหักภาระผ่อนชำระหนี้ทั้งหมดแล้ว
- สามารถอัตราส่วนภาระหนี้ทั้งหมดต่อรายได้ของลูกค้ำ (debt service ratio: DSR) มาใช้ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ

- สำหรับการให้สินเชื่อที่มีบุคคลเป็นผู้ค้ำประกัน ผู้ให้บริการควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน

การแจ้งเหตุผลของการ
ไม่อนุมัติสินเชื่อ

- กรณีที่ผู้ขอสินเชื่อประสงค์ให้แจ้งเหตุผลของการไม่อนุมัติสินเชื่อ ผู้ให้บริการต้องชี้แจงเหตุผลแก่ผู้ขอสินเชื่อโดยต้องชี้แจง ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการอนุมัติสินเชื่อ เช่น ความสามารถในการชำระหนี้ ประวัติการผ่อนชำระหนี้

* เว้นแต่ (1) สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล ให้ผู้ให้บริการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล

(2) สินเชื่อที่ลูกค้ำมีความประสงค์จะใช้กระแสเงินสดที่เกิดขึ้นจากสินทรัพย์หรือหลักประกันเป็นแหล่งที่มาในการชำระหนี้ เช่น สินเชื่อที่ใช้เงินฝากหรือสลากเป็นหลักประกัน สินเชื่อที่ใช้ อเนกตกทอดเป็นหลักประกัน ให้ผู้ให้บริการนำกระแสเงินสดดังกล่าวมาพิจารณาเป็นรายได้ของลูกค้ำได้

(3) สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (reverse mortgage) ให้ผู้ให้บริการถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วย การให้สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (reverse mortgage)

- ในกรณีที่ลูกค้าต้องการผลิตกันที่สินเชื่อพร้อมประกันภัย โดยประสงค์จะรวมค่าประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งของการให้สินเชื่อ ผู้ให้บริการต้องหารือกับลูกค้า และรวมค่าประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณากำหนดแผนชำระหนี้ โดยคำนึงถึงภาระที่ลูกค้าต้องชำระค่าวงวดตามที่ได้ตกลงกันไว้เต็มด้วย (รวมถึงกรณีที่ต้องมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมประกันภัยในระหว่างผ่อนชำระสินเชื่อ)
- สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (reverse mortgage) ให้ผู้ให้บริการปฏิบัติตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (reverse mortgage) (หนังสือที่ ฟนส.2.271/2564)

ตัวอย่างการแจ้งเหตุผลของการไม่อนุมัติสินเชื่อ

กรณีการปฏิเสธสินเชื่อ เกิดจากปัจจัยเดียว

- ตามที่ท่านได้ขอสินเชื่อ ผู้ให้บริการได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านไม่ผ่านเงื่อนไขตามที่กำหนด ซึ่งมีสาเหตุมาจากภาระหนี้ที่อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับรายได้
- ตามที่ท่านได้ขอสินเชื่อ ผู้ให้บริการไม่สามารถพิจารณาสินเชื่อได้ เนื่องจากท่านไม่ได้ยื่นเอกสารครบถ้วน จึงไม่สามารถประเมินความสามารถในการชำระหนี้ได้

กรณีการปฏิเสธสินเชื่อ เกิดจากหลายปัจจัย

- ตามที่ท่านได้ขอสินเชื่อ ผู้ให้บริการได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านไม่ผ่านเงื่อนไขตามที่กำหนด ซึ่งมีสาเหตุหลักจากหลายปัจจัย เช่น ภาระหนี้ที่อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับรายได้ เคยมีประวัติค้างชำระ

“ให้ข้อมูลสำคัญและสร้างเครื่องมือสนับสนุนวินัยทางการเงิน”

แจ้งเตือนลูกหนี้ เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมให้ลูกหนี้สามารถวางแผนทางการเงินและชำระหนี้ได้ตรงเวลา (เช่น email / SMS / mobile application / Line OA)

- เตือนก่อนถึงกำหนดการชำระหนี้ พิจารณาแจ้งเฉพาะลูกหนี้กลุ่มที่มีความเสี่ยงได้
- เตือนเมื่อลูกหนี้กำลังจะมีการค้างงวดหรืออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจากงวดก่อนหน้า เช่น teaser rate, step up

สินเชื่อที่มีเงื่อนไขการชำระคืนไม่เป็นงวด ให้ตั้งค่าเริ่มต้นบนแอปพลิเคชันที่ติดตั้งบน mobile application

- ต้องตั้งค่าเริ่มต้น (default) ไว้ที่การชำระหนี้เต็มจำนวน หากมีบริการรับชำระผ่าน mobile application ของผู้ให้บริการเอง (กรณีที่สามารถทำได้)
- ต้องแสดงค่าเตือนสำหรับกรณีที่ลูกหนี้ไม่เลือกชำระหนี้เต็มจำนวน เพื่อให้ลูกหนี้ทราบถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับลูกหนี้ โดยอย่างน้อยต้องเกี่ยวกับการดอกเบี้ยที่จะเพิ่มขึ้นและระยะเวลาในการชำระหนี้ยาวนานขึ้น

ผู้ให้บริการตั้งค่าเริ่มต้นไว้ที่ “ชำระเต็มจำนวน”

จากบัญชี .....

ไปยัง บัตรเครดิต XXXX-XXXX-XXXX-0000

ชำระเต็มจำนวน	ชำระขั้นต่ำ	ระบุจำนวน
XX	X	X

หากลูกหนี้เลือก “จ่ายชำระขั้นต่ำ” มีความเตือน

ไปยัง บัตรเครดิต .....

ชำระเต็มจำนวน	ชำระขั้นต่ำ	ระบุจำนวน
XX	X	X

การชำระขั้นต่ำต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงและใช้เวลานานในการปิดจบบัญชี

การแจ้งเตือน (อาจจะแจ้งเตือนให้ลูกค้าทราบการเปลี่ยนแปลงในภายหลังได้ แต่ต้องแจ้งโดยเร็ว)

- อัตราดอกเบี้ยลอยตัวกำลังจะเพิ่มขึ้น
- อัตราดอกเบี้ยคงที่กำลังจะครบ 3 ปี
- อัตราดอกเบี้ยพิเศษกำลังจะหมดลง

ลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ* ประเภทวงเงินสินเชื่อหมุนเวียน ซึ่งปัจจุบันไม่เป็นลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (non-NPL) และได้จ่ายชำระดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวมเป็นระยะเวลาานาน

general PD

ในช่วง 3 หรือ 4 ปีที่ผ่านมา

ลูกหนี้จะได้รับการแจ้งเตือน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ภายในเดือน ก.พ. ของทุกปี) เพื่อกระตุ้นเตือนให้ร่วมแก้ไขปัญหากับเจ้าหนี้โดยเร็ว** และสามารถขอความช่วยเหลือให้สามารถชำระหนี้ให้ครบถ้วนได้เร็วขึ้น

severe PD

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ลูกหนี้ของสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ที่มีรายได้ < 20,000 บาท

ลูกหนี้นอกระบบอื่น ๆ ที่มีรายได้ < 10,000 บาท

ลูกหนี้จะได้รับการแจ้งเตือนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ภายในเดือน ก.พ. / ส.ค.ของทุกปี)*** ให้เข้ามาตรการแก้หนี้เรื้อรัง (opt-in) เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข สัญญาเป็นสินเชื่อที่ผ่อนชำระเป็นงวด (installment loan) ให้ปิดจบหนี้ภายใน 5 ปี ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงไม่เกิน 15% ต่อปี

หมายเหตุ : ลูกหนี้จะต้องถูกระงับวงเงินของสินเชื่อบัญชีที่เข้าร่วมมาตรการ / 1 สิทธิ ต่อ 1 บัญชี

* ไม่รวมสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกันและสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล / ** ได้รับการแจ้งเตือนครั้งแรกใน เม.ย. 67 และตั้งแต่ปี 68 จะได้รับการแจ้งเตือนอย่างน้อยปีละครั้งในช่วง ม.ค. – ก.พ. (ทั้งหมดไม่เกิน 3 ครั้ง)

*** ได้รับการแจ้งเตือนครั้งแรกใน เม.ย. 67 และตั้งแต่ปี 68 จะได้รับการแจ้งเตือนปีละครั้งในช่วง ม.ค. – ก.พ. หรือในช่วง มิ.ย. – ส.ค. (ทั้งหมดไม่เกิน 3 ครั้ง)

Timeline การดำเนินการ

เจ้าหนี้

ใช้ข้อมูล
ณ ก.พ. 67
ประเมินลูกหนี้

แจ้งเตือนลูกหนี้ครั้งแรก
General PD & Severe PD
อย่างน้อย 1 ช่องทาง

ส่งข้อมูลให้ สปท.
ข้อมูลภาพรวมลูกหนี้ที่เข้าข่าย
General PD & Severe PD

ส่งข้อมูลให้ สปท.
ข้อมูลลูกหนี้ที่สมัครเข้า Severe PD
(ข้อมูล ณ 30 มิ.ย. 67)

“เห็นทางปิดจบหนี้” (มีผลบังคับใช้ 1 เม.ย. 67)

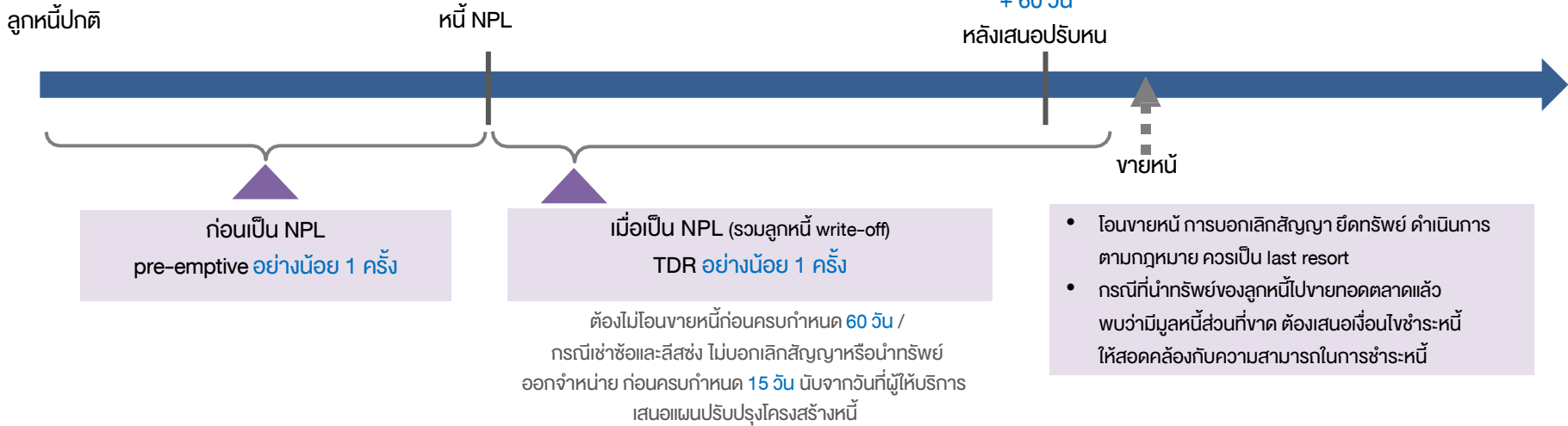
ครั้งแรกแจ้งเตือน เม.ย. 67 โดยใช้ข้อมูล ก.พ. 67 มาประเมินลูกหนี้

“ช่วยเหลือเหมาะสมและทันเวลา”

มีนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไว้อย่างชัดเจน โดยเสนอแนวทางปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ ให้ความสำคัญที่เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้ เช่น ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก ผลของการผัดผ่อนชำระหนี้ มีช่องทางติดต่อและบุคลากร สำหรับปรึกษาปัญหาและแก้ไขหนี้ที่เข้าถึงง่ายและเพียงพอ

- ติดตามทวงถามหนี้เป็นธรรมต่อลูกหนี้ และต้องแจ้งข้อมูลภาระหนี้กับลูกหนี้ รวมถึงต้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนเรียกผู้ค้ำประกัน
- ต้องไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ยกเว้นกรณีการประเมินราคาหลักประกัน เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณากำหนดเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

- ตัวอย่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
  1. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้หรือค่างวดที่ต้องผ่อนชำระสูง ไม่สอดคล้องกับรายได้ลูกหนี้ ทำให้ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ได้
  2. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยกำหนดเงื่อนไขให้ลูกหนี้ต้องจ่ายชำระหนี้หรือค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระให้หมดก่อนถึงจะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้หรือค่าธรรมเนียมได้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ทุกธนาคารต้องมีช่องทางให้ลูกหนี้ปรึกษาและแก้หนี้

ผู้ให้บริการและ สปท. มีสายตรงเบอร์ **ต่อ 99** เพื่อปรึกษาปัญหาหนี้และแก้หนี้ สำหรับลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่ไหว

เริ่มใช้แล้ววันนี้

ธนาคารกรุงเทพ

โทร 1333 หรือ 02 645 5555 **ต่อ 99**

ธนาคารกรุงไทย

โทร 02 111 1111 **ต่อ 99**

ธนาคารไทยพาณิชย์

โทร 02 777 7777 **ต่อ 99**

ธนาคารสกลนครไทย

โทร 02 888 8888 **ต่อ 99**

ธนาคารทหารไทยธนชาติ

โทร 1428 **ต่อ 99**

ธนาคารทีเอสบี

โทร 02 633 6000 **ต่อ 99** หรือ 02 080 6000 **ต่อ 99**

ธนาคารเกียรตินาคิน

โทร 02 165 5555 **ต่อ 99**

โทร 1213

ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และ
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สปท. โทร 1213 **ต่อ 99**

บจก. ศรีสวัสดิ์ พาวเวอร์ 2022 / บจก. เงินสดกับใจ

โทร 1652 **ต่อ 99**

บจก. มินนิช

โทร 02 113 1113 **ต่อ 99**

บมจ. เองลีซซิ่ง แอนด์ แคปปิตอล

โทร 1361 กด 9 **ต่อ 99**

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

โทร 02 169 9999 **ต่อ 99**

เริ่มใช้ได้ภายใน 15 เม.ย. 67

ธนาคารกรุงศรี

ธนาคารแลนด์แอนด์เฮ้าส์

ธนาคารไทยเครดิต บมจ. บัตรกรุงไทย

บจก. คาร์ด เอกซ์

บมจ. เมืองไทยแคปปิตอล

บจก. ซี มินนี่ แคปปิตอล

ธนาคารออมสิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร

สำหรับผู้ให้บริการที่ยังไม่สามารถจัดทำสายตรงเบอร์ต่อ 99 ได้ ลูกหนี้สามารถติดต่อผู้ให้บริการผ่าน call center หรือเบอร์โทรเฉพาะสำหรับปรึกษาปัญหาหนี้และแก้หนี้ของผู้ให้บริการได้

การดำเนินการตาม
กฎหมาย

- ต้องกำกับดูแลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการดำเนินการตามการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้อง การดำเนินคดี การบังคับคดีกับลูกหนี้ ให้เป็นไปตามกระบวนการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- กรณีที่ลูกหนี้ประสงค์ทราบข้อมูลการดำเนินการตามกฎหมายของตน ให้ผู้ให้บริการแจ้งข้อมูลดังกล่าวแก่ลูกหนี้
- กรณีที่ลูกหนี้อยู่ระหว่างกระบวนการดำเนินการตามกฎหมาย ผู้ให้บริการควรเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ไกล่เกลี่ยปัญหานี้ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้

การรับซื้อหรือรับโอน
ลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ
จากเจ้าหนี้รายอื่น

- ผู้ให้บริการที่รับซื้อหรือรับโอนหนี้ :
  - 1) ต้องพิจารณาเงื่อนไขการผ่อนชำระหนี้ของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับ affordability ของลูกหนี้ และควรคำนึงถึง residual income ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของลูกหนี้อย่าง best effort
  - 2) ให้ข้อมูลรายการที่จะต้องชำระหรือจะมีการเรียกเก็บ เช่น ค่างวด ยอดหนี้คงเหลือ ดอกเบี้ย เพื่อให้ลูกหนี้ทราบล่วงหน้าก่อนถึงวันครบกำหนดชำระ

- ไม่คิดค่าธรรมเนียม prepayment free กับผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อยทุกประเภท ยกเว้นสินเชื่อบ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยพิเศษ 3 ปีแรก
- ผู้ให้บริการยังคงต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าในการดำเนินการของพันธมิตรทางธุรกิจที่ดำเนินการแทน เช่น ผู้ให้บริการภายนอก (outsourcer) ตัวแทนให้บริการ (agent) เสมือนเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งกรณีที่มอบหมายงานทั้งหมดหรือบางส่วนให้บุคคลดังกล่าว เป็นผู้ดำเนินการแทนตัวเอง (รวมถึงกรณีพันธมิตรทางธุรกิจที่ดำเนินการแทนมอบหมายงานทั้งหมด หรือให้บางส่วนแก่ผู้รับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) เป็นผู้ดำเนินการแทน อันเนื่องมาจากการมอบหมายของผู้ให้บริการ)

ประกาศ Responsible Lending
มีผลบังคับใช้

➤ 1 ม.ค. 67

ห้ามคิดดอกเบี้ยทบต้น / การให้ข้อมูลในสื่อโฆษณา physical
/ การแจ้งเตือนลูกหนี้ในการชำระ - สิ้นเชื่อและการแสดง
คำเตือนการชำระขั้นต่ำใน mobile application
มีผลบังคับใช้ 1 ก.ค. 67

➤ 1 เม.ย. 67

การช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหา
หนี้เรื้อรัง (Persistent Debt)
มีผลบังคับใช้

รปท. ต้องการเห็น Responsible Lending เกิดขึ้นจริง และทำได้สำเร็จ

สิ่งที่ต้องการเห็น

- 1 “ช่วยลูกหนี้ต่อเนื่อง”
ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 2 “ช่วยลูกหนี้เรื้อรังกลุ่มเปราะบาง”
ให้สามารถปิดจบหนี้ได้
- 3 “คุ้มครองสิทธิลูกหนี้”
ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น

แนวทางที่ รปท. พลาดัน

กำกับตรวจสอบ

- สุ่มตรวจสอบการปฏิบัติตามจริง
- ติดตาม/ตรวจสอบพฤติกรรมผู้ให้บริการผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น social listening เรื่องร้องเรียนจาก 1213
- สั่งการให้แก้ไข

มีบทลงโทษ

- Downgrade rating กระทบขอบเขตการทำธุรกิจ
- มีบทลงโทษทางกฎหมาย
- เปิดเผยแพร่ข้อมูลการถูกเปรียบเทียบปรับ/ถูกกล่าวโทษ

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เปิดตัวเว็บไซต์ #แก้หนี้ที่ยั่งยืน

รวมทุกเรื่องที่คุณจำเป็นต้องรู้
แก้หนี้ครบ จบหนี้ได้

www.bot.or.th/debtsolution

- ✓ คำนวณมาตรการที่ใช้สำหรับคุณ
- ✓ ช่องทางติดต่อเจ้าหน้าที่
- ✓ ช่องทางการช่วยเหลืออื่นๆ

#แก้หนี้ที่ยั่งยืน

คุณนี่จะเลือกมาตรการการแก้หนี้ที่ยั่งยืน ?

แก้หนี้ก่อนและหลังเป็นหนี้
เลือกชำระหนี้ก่อนครบกำหนด หรือเลือกชำระหนี้ล่าช้า

แก้หนี้บัตรเครดิต
เลือกชำระหนี้บัตรเครดิตก่อนครบกำหนด หรือเลือกชำระหนี้ล่าช้า

ลดหนี้และค่าธรรมเนียม
เลือกชำระหนี้ก่อนครบกำหนด หรือเลือกชำระหนี้ล่าช้า